

2.1.2024

Hartolan kunta
Heinolan kaupunki
Hirvensalmen kunta
Joutsan kunta
Mäntyharjun kunta
Pertunmaan kunta

Lausuntopyyntö kuntarakennelain (1698/2009) 4 luvun mukaisen erityisen kuntajakoselvityksen asettamisesta

Tausta

Kuntalain (410/2015) 118 §:n mukaan kunnan ja valtion tulee yhdessä selvittää kunnan mahdollisuudet turvata asukkailleen lainsäädännössä edellytetyt palvelut sekä ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi, jos vähintään toinen lain 118 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetuista erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn edellytyksistä täyttyy.

Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa, tai rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet laissa mainitut raja-arvot.

Pertunmaan kunnan vuoden 2021 konsernitilinpäätöksen asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä oli 1746 euroa ja vuoden 2022 vastaava alijäämä oli 2 006 euroa. Näin ollen arviointimenettelyn kriteeri täyttyi. Pertunmaan kunta on ollut aikaisemmin arviointimenettelyssä perustuen vuosien 2019 - 2020 tilinpäätöksiin ja vastaavasti konsernitaseen kertyneeseen alijäämään. Koska arviointimenettelyn edellytykset täyttyivät edelleen ja konsernitaseen alijäämät olivat jatkaneet kasvuaan, valtiovarainministeriö asetti 10.10.2023 kuntalaissa tarkoitetun arviointiryhmän. Arviointiryhmän toimikausi oli 10.10.2023 - 17.11.2023 ja sen tehtävänä oli tehdä kuntalaissa tarkoitettu selvitys kunnan mahdollisuuksista turvata asukkailleen lainsäädännön edellyttämät palvelut.

Arviointiryhmän ehdotus

Arviointiryhmä antoi 17.11.2023 ehdotuksensa arviointimenettelyn pohjalta. Otaen huomioon Pertunmaan kunnan talouden eri laajuisten tasapainottamistoimenpiteiden mukaiset kehitysarviot ja niihin liittyvät epävarmuudet sekä muut kunnan toimintaympäristöön vaikuttavat tekijät, arviointiryhmä katsoi, että Pertunmaan kunnan taloudelliset edellytykset asukkaiden palveluiden turvaamiseen ovat vaarantumassa. Edellä todetun perusteella arviointiryhmän ehdotus

Pertunmaan kunnan palveluiden edellytysten turvaamiseksi oli kuntarakennelaisissa tarkoitettu erityinen selvitys kuntajaon muuttamiseksi.

Arviointiryhmä korosti vielä, että Pertunmaan kunnan talouden kestävään kehitykseen tulee kiinnittää erityistä huomiota ennen mahdollista kuntajaon muutoksen voimaantuloa, jotta alijäämän ja lainan määrät eivät jatkaisi kasvuaan tai kasvaisivat korkeintaan vain maltillisesti.

Erityinen kuntajakoselvitys

Kuntarakennelain 15 §:n mukaan kuntajaon muuttamista koskevan asian laajuuden tai vaikeuden johdosta taikka muusta perustellusta syystä ministeriö voi määrätä toimitettavaksi erityisen kuntajakoselvityksen, jota varten ministeriö asettaa kyseessä olevia kuntia kuultuaan yhden tai useamman kuntajakoselvittäjän.

Erityinen kuntajakoselvitys voidaan määrätä toimitettavaksi ministeriön aloitteesta, kunnan esityksestä tai jos vähintään 20 prosenttia kunnan äänioikeutetuista asukkaista tekee esityksen erityisen kuntajakoselvityksen toimittamisesta. **Kuntalain 118 §:ssä tarkoitettussa menettelyssä ollutta erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevaa kuntaa koskeva erityinen kuntajakoselvitys voi tulla vireille myös mainitun pykälän 5 momentissa tarkoitettun arviointiryhmän ehdotuksesta.**

Kuntarakennelain 16 a §:n mukaan **erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevaa kuntaa koskevassa erityisessä kuntajakoselvityksessä kuntajakoselvittäjän on tehtävä mukana olevien kuntien valtuustoille ehdotus kuntien yhdistymisestä sekä kuntien yhdistymissopimuksesta.** Kuntajakoselvittäjän ehdotus kuntien yhdistymisestä voi koskea: 1) erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan yhdistymistä olemassa olevaan kuntaan; 2) erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan alueen jakamista kahden tai useamman kunnan kesken; taikka 3) useamman kuin kahden kunnan yhdistymistä. Lisäksi selvittäjän ehdotus voi koskea kunnan osan siirtämistä toiseen kuntaan. Jos kaikkien muutoksen kohteena olevien kuntien valtuustot hyväksyvät selvittäjän ehdotuksen, kunnat tekevät selvittäjän ehdotuksen mukaisen yhteisen esityksen kuntajaon muuttamisesta ministeriölle. Muutoin selvittäjä toimittaa esityksensä kuntajaon muuttamisesta ministeriölle.

Kuntarakennelain 15 §:n mukaan valtiovarainministeriön on kuultava asianomaisia kuntia ennen erityisen kuntajakoselvityksen määräämistä alueelle. Tämän perusteella **valtiovarainministeriö pyytää jakelussa mainituilta kunnilta valtuuston päätökseen perustuvaa lausuntoa osallistumisesta kuntarakennelain 4 luvun mukaiseen erityiseen kuntajakoselvitykseen.**

Edellä mainitun lisäksi **valtiovarainministeriö pyytää jakelussa mainituilta kunnilta lausuntoa kuntajakoselvittäjästä.** Valtiovarainministeriö esittää, että kuntajakoselvittäjäksi nimitetään HT Eero Laesterä.

Lausuntopyyntöön liitteenä toimitetaan alustava luonnos selvitysmääräyksestä. Erityinen kuntajakoselvitys toteutettaisiin 1.2. – 28.3.2024 välisenä aikana.

Lausunnot pyydetään toimittamaan 29.1.2024 mennessä osoitteella kirjaamo.vm@gov.fi.

Mahdollisiin selvitystä koskeviin kysymyksiin vastaa kunta- ja alueosastolla neuvotteleva virkamies Anu Hernesmaa, p. 02955 30027, etunimi.sukunimi@gov.fi.

Jani Pitkäniemi
Osastopäällikkö, ylijhtaja

Anu Hernesmaa
Neuvotteleva virkamies

Liitteet

Luonnos selvitysmääräykseksi

VN/36388/2023-VM-1

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: